ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

बीड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ३०/२०२५ - २०२६ शुक्रवार, दिनांक – ११.०७.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०५ ते ११ जूलै २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १२ ते १६ जुलै, २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
०५/०७	०६/०७	०७/०७	०८/०७	०९/०७	१०/०७	११/०७	दिनांक	१२/०७	१३/०७	१४/०७	१५/०७	१६/०७
							पाऊस (मिमी)	२.०	४.०	३.०	२.०	३.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	३१.०	३१.०	३०.०	३०.०	३१.०
							किमान तापमान (अं .सें)	२२.०	२२.०	२३.०	२४.०	२३.०
							स. / दु. ढग स्थिती (आकाश)	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	८१	८१	८१	७८	७९
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	५०	५२	५४	५६	५६
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	१५	१८	१९	१९	१७
							स. / दु. वाऱ्याची दिशा	पश्चिम	उत्तर	पश्चिम	पश्चिम-नैऋत्य	पश्चिम-नैऋत्य

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार बीड जिल्हयात दिनांक १३ ते १५ जूलै दरम्यान आकाश अंशत: ढगाळ ते ढगाळ राहून तूरळक ठिकाणी हलक्या पावसाची शक्यता आहे. बीड जिल्हयात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची तर किमान तापमानात पुढील चार ते पाच दिवसात फारशी तफावत जाणवनार नाही.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक ११ ते १७ जुलै, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरी एवढे व दिनांक १८ ते २४ जुलै २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरी एवढा, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.

सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालूकानिहाय छायाचित्रानूसार मराठवाडयात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग कमी झालेला आहे.

संदेश : पेरणी न झालेल्या भागात शेतकरी बांधवांनी पेरणीयोग्य पाऊस (७५ ते १०० मिमी) झाल्यानंतरच खरीप पिकांची बिजप्रक्रिया करूनच पेरणी करावी. सर्वसाधारणपणे १५ जूलै पर्यंत सर्व खरीप पिकांची (मूग, उडीद, भुईमूग व खरीप ज्वारी सोडून) पेरणी करता येते.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
सोयाबीन	उगवण/ वाढीची	पेरणी न केलेल्या भागात पेरणीयोग्य पाऊस (७५-१०० मिमी) झाल्यानंतर बिजप्रक्रिया करूनच सोयाबीन पिकाची पेरणी करावी. सोयाबीन पिकाची पेरणी १५ जुलैपर्यंत करता येते. वेळेवर पेरणी केलेल्या सोयाबीन पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. सोयाबीन पिकात खोड माशी व उंट अळीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी प्रोफेनोफॉस ५०% ४०० मिली किंवा इथिऑन ५०% ६००मिली किंवा थायामिथॉक्झाम १२.६% + लॅम्बडा सायहॅलोथ्रीन ९.५% (पूर्वमिश्रित किटकनाशक) ५० मिली किंवा प्रादूर्भाव खूप जास्त असल्यास क्लोरँट्रानिलीप्रोल १८.५ % ६० मिली प्रति एकर यापैकी कुठलेही एक किटकनाशक पाऊसाने उघाड दिल्यास फवारावे. सोयाबीन पिक पेरणी करून २० दिवस झाले असल्यास तणांच्या व्यवस्थापनासाठी इमॅझोमॅक्स ३५ % + इमीझीथीपायर ३५% २ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारवे. सोयाबीन पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
खरीप ज्वारी	वाढीची	खरीप ज्वारी पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. खरीप ज्वारी पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
बाजरी	पेरणी/वाढीची	पेरणी न केलेल्या भागात पेरणीयोग्य पाऊस (७५-१०० मिमी) झाल्यानंतर बिजप्रक्रिया करूनच बाजरी पिकाची पेरणी करावी . बाजरी पिकाची पेरणी ३० जुलैपर्यंत करता येते. बाजरी पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. बाजरी पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
ऊस	वाढीची	उस पिकात पांढरी माशीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी, लिकॅनीसिलियम लिकॅनी या जैविक बुरशीची ४० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. रासायनिक कीटकनाशकामध्ये क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के ३० मिली किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के ३ मिली किंवा ॲसीफेट ७५ % २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे. इमिडाक्लोपीड १७.८% कीटकनाशकासोबत २ टक्के युरिया (२०० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. ऊस पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
हळद	आंतरपीक	हळदीमध्ये आंतरपीके घेताना पहिल्या तीन ते साडेतीन महिन्यापर्यंत काढणी होईल अशा प्रकारची आंतरपीके निवडावीत. यामध्ये पालेभाज्या सारख्या आंतरपिकांचा समावेश असावा. हळद पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
संत्रा/ मोसंबी	जातींची निवड/ वाढीची/ फुलधारणा	मृग बहार संत्रा/मोसंबी बागेत पाण्याचा ताण बसणार नाही याची दक्षत घ्यावी व आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. संत्रा नविन बाग लागवडीसाठी नागपूर संत्रा, किन्नो तर मोसंबी नविन बाग लागवडीसाठी न्यूसेलर, सातगुडी व फुले मोसंबी इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी. अंबे बहार संत्रा/मोसंबी बागेत कीटकनाशकाची फवारणी पावसाची उघाड बघून करावी.
डाळींब	जातींची निवड / फुलोरा, वाढीची	मृग बहार डाळींब बागेत पाण्याचा ताण बसणार नाही याची दक्षत घ्यावी व आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. डाळींब नविन बाग लागवडीसाठी भगवा, फुले भगवा सुपर, गणेश, फुले आरक्ता, इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी.
चिकू	जातींची निवड / वाढीची	चिकू नविन बाग लागवडीसाठी कालीपत्ती, क्रिकेट बॉल इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी. चिकू बागेत आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
भाजीपाला	रोपे तयार करणे / पूर्नलागवड / काढणी	पाण्याची उपलब्धता असल्यास भाजीपाला (वांगी, मिरची, टोमॅटो इत्यादी) पिकाची रोपे तयार करण्यासाठी गादी वाफ्यावर बी टाकावे. भाजीपाल्याचे बी टाकलेल्या गादी वाफ्यावरील तणांचे नियंत्रण करावे आवश्यकतेनूसार झाऱ्याच्या साहाय्याने पाणी द्यावे. गादीवाफ्यावर तयार केलेल्या भाजीपाला पिकांच्या रोपांना ४५ दिवस झाले असल्यास पाऊस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा बघून भाजीपाला पिकांची (वांगी, मिरची, टोमॅटो इ.) पूर्नलागवड करावी. पाऊस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा बघून बियाद्वारे लागवड केल्या जाणाऱ्या भाज्या उदा. भेंडी, कारले, भोपळा, दोडका ईत्यादी भाजीपाला पिकांची लागवड करावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची काढणी करून घ्यावी. भाजीपाला पिकात हूमणीच्या अळया दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मेटाराईझीयम ॲनोसोप्ली या जैविक बूरशीचा ४ किलो (जास्त प्रादुर्भाव असल्यास १० किलो) प्रति एकर जमिनीतून वापर करावा. भाजीपाला पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
फुलशेती	रोपे तयार करणे / पूर्नलागवड / काढणी	पाण्याची उपलब्धता असल्यास फुल पिकाची रोपे तयार करण्यासाठी गादी वाफ्यावर बी टाकावे. फुलपिकाचे बी टाकलेल्या गादी वाफ्यावरील तणांचे नियंत्रण करावे आवश्यकतेनूसार झाऱ्याच्या साहाय्याने पाणी द्यावे. पाउस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा असल्याची खात्री करून फुल पिकाची पूर्नलागवड करावी. काढणीस तयार असलेल्या फुलपिकाची काढणी करून घ्यावी. काढणीस तयार असलेल्या फुलपिकांची काढणी करून घ्यावी. फुल पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
तुती रेशीम उद्योग	----	चिन देशाच्या तुलनेत भारतात वर्षाकाठी रेशीम कोषाची सरासरी निम्मी पिके म्हणजे ४-५ पिके घेतली जातात याउलट चिन देशात वर्षाला कोषाची १० ते १२ पिके घेतली जातात. प्रती एकर प्रती पिक चिन देशात २५० ते ३०० अंडीपूजाचे एक पीक तर भारतात १५५० ते २०० अंडीपूज सरासरी घेतले जातात. जागतीक कच्च्या रेशीम उत्पादनात सातत्याने चिन देश प्रथम क्रमांकावर आहे. भारत दुसऱ्या क्रमांकावर आहे. रेशीम उद्योगात भारत देशात ८.९ दशलक्ष लोकांना रोजगार उपलब्ध होतो तर चिन देशात फक्त १ दशलक्ष लोक हे रेशीम उद्योगाचे कार्य करत आहेत. चिन देशाच्या तुलनेत आपल्या शेतकऱ्यांनी तुती पानाची प्रत आणि रेशीम किटक संगोपन तंत्रज्ञान सुधारणा करणे गरजेचे आहे तरच जागतीक स्पर्धेत राहता येईल.
पशुधन व्यवस्थापन	-----	पावसाळयात पशुचे खाद्य नियोजन व्यवस्थित ठेवावे व जनावरांचे खाद्य स्वच्छ व कोरडे असावे. जनावरांच्या गोठयात जिवजंतूचा प्रादुर्भाव वाढण्याची शक्यता आहे. त्यासाठी वेगवेगळया आजाराच्या विशेष संसर्गजन्य आजार प्रतिबंधक लसीकरण पशुवैद्यकीय अधिकाऱ्याच्या सल्ल्याने वेळेवर करून घ्यावे. पावसाळयामध्ये जनावरांना खाद्यातून ताजा, हिरवा, कोवळा चारा विशेष शेळींना जास्त प्रमाणात देणे टाळावे, कोवळा चाऱ्यास एक तरी उन्हाचा चटका/उन दाखवूनच आहारात देणे गरजेचे आहे. ज्यामूळे अंग विषार, हगवण या आजारांना शेळी, इतर जनावरे बळी पडणार नाहीत.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

हिंगोली जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ३०/२०२५ - २०२६ शुक्रवार, दिनांक – ११.०७.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०५ ते ११ जूलै २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १२ ते १६ जुलै, २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
०५/०७	०६/०७	०७/०७	०८/०७	०९/०७	१०/०७	११/०७	दिनांक	१२/०७	१३/०७	१४/०७	१५/०७	१६/०७
							पाऊस (मिमी)	७.०	३.०	२.०	२.०	३.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	३१.०	३१.०	३२.०	३२.०	३२.०
							किमान तापमान (अं .सें)	२३.०	२३.०	२४.०	२४.०	२४.०
							स. / दु. ढग स्थिती (आकाश)	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ
							सकाळची सापेक्ष आर्दता (%)	९०	९४	९६	९२	९१
							दुपारची सापेक्ष आर्दता (%)	८६	८६	८३	८३	८२
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	१२	१७	१८	१७	१४
							स. / दु. वाऱ्याची दिशा	पश्चिम-वायव्य	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम-नैऋत्य

हवामान सारांश / चेतावनी :
प्रादेशिक हवामान केंद्र , मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार हिंगोली जिल्हयात दिनांक १३ ते १५ जूलै दरम्यान आकाश अंशत: ढगाळ ते ढगाळ राहून तूरळक ठिकाणी हलक्या पावसाची शक्यता आहे. हिंगोली जिल्हयात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची तर किमान तापमानात पुढील चार ते पाच दिवसात फारशी तफावत जाणवनार नाही.

सामान्य सल्ला :
विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक ११ ते १७ जुलै, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरी एवढे व दिनांक १८ ते २४ जुलै २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरी एवढा, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.
सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालूकानिहाय छायाचित्रानूसार मराठवाडयात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग कमी झालेला आहे.

संदेश : पेरणी न झालेल्या भागात शेतकरी बांधवांनी पेरणीयोग्य पाऊस (७५ ते १०० मिमी) झाल्यानंतरच खरीप पिकांची बिजप्रक्रिया करूनच पेरणी करावी. सर्वसाधारणपणे १५ जूलै पर्यंत सर्व खरीप पिकांची (मूग, उडीद, भुईमूग व खरीप ज्वारी सोडून) पेरणी करता येते.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
सोयाबीन	उगवण/ वाढीची	पेरणी न केलेल्या भागात पेरणीयोग्य पाऊस (७५-१०० मिमी) झाल्यानंतर बिजप्रक्रिया करूनच सोयाबीन पिकाची पेरणी करावी. सोयाबीन पिकाची पेरणी १५ जुलैपर्यंत करता येते. वेळेवर पेरणी केलेल्या सोयाबीन पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. सोयाबीन पिकात खोड माशी व उंट अळीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी प्रोफेनोफॉस ५० % ४०० मिली किंवा इथिऑन ५० % ६००मिली किंवा थायामिथॉक्झाम १२.६ % + लॅम्बडा सायहॅलोथ्रीन ९.५ % (पूर्वमिश्रित किटकनाशक) ५० मिली किंवा प्रादूर्भाव खूप जास्त असल्यास क्लोरॅंट्रानिलीप्रोल १८.५ % ६० मिली प्रति एकर यापैकी कुठलेही एक किटकनाशक पाऊसाने उघाड दिल्यास फवारावे. सोयाबीन पिक पेरणी करून २० दिवस झाले असल्यास तणांच्या व्यवस्थापनासाठी इमॅझोमॅक्स ३५ % + इमीझीथीपायर ३५% २ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारवे. सोयाबीन पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
खरीप ज्वारी	वाढीची	खरीप ज्वारी पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. खरीप ज्वारी पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
बाजरी	पेरणी/वाढीची	पेरणी न केलेल्या भागात पेरणीयोग्य पाऊस (७५-१०० मिमी) झाल्यानंतर बिजप्रक्रिया करूनच बाजरी पिकाची पेरणी करावी. बाजरी पिकाची पेरणी ३० जुलैपर्यंत करता येते. बाजरी पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. बाजरी पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
ऊस	वाढीची	उस पिकात पांढरी माशीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी, लिकॅनीसिलियम लिकॅनी या जैविक बुरशीची ४० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. रासायनिक कीटकनाशकामध्ये क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के ३० मिली किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के ३ मिली किंवा ॲसीफेट ७५ % २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे. इमिडाक्लोपीड १७.८% कीटकनाशकासोबत २ टक्के युरिया (२०० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. ऊस पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
हळद	आंतरपीक	हळदीमध्ये आंतरपीके घेताना पहिल्या तीन ते साडेतीन महिन्यापर्यंत काढणी होईल अशा प्रकारची आंतरपीके निवडावीत. यामध्ये पालेभाज्या सारख्या आंतरपिकांचा समावेश असावा. हळद पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
संत्रा/ मोसंबी	जातींची निवड/ वाढीची/ फुलधारणा	मृग बहार संत्रा/मोसंबी बागेत पाण्याचा ताण बसणार नाही याची दक्षत घ्यावी व आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. संत्रा नविन बाग लागवडीसाठी नागपूर संत्रा, किन्नो तर मोसंबी नविन बाग लागवडीसाठी न्यूसेलर, सातगुडी व फुले मोसंबी इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी. अंबे बहार संत्रा/मोसंबी बागेत कीटकनाशकाची फवारणी पावसाची उघाड बघून करावी.
डाळींब	जातींची निवड / फुलोरा, वाढीची	मृग बहार डाळींब बागेत पाण्याचा ताण बसणार नाही याची दक्षत घ्यावी व आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. डाळींब नविन बाग लागवडीसाठी भगवा, फुले भगवा सुपर, गणेश, फुले आरक्ता, इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी.
चिकू	जातींची निवड / वाढीची	चिकू नविन बाग लागवडीसाठी कालीपत्ती, क्रिकेट बॉल इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी. चिकू बागेत आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
भाजीपाला	रोपे तयार करणे / पूर्नलागवड / काढणी	पाण्याची उपलब्धता असल्यास भाजीपाला (वांगी, मिरची, टोमॅटो इत्यादी) पिकाची रोपे तयार करण्यासाठी गादी वाफ्यावर बी टाकावे. भाजीपाल्याचे बी टाकलेल्या गादी वाफ्यावरील तणांचे नियंत्रण करावे आवश्यकतेनूसार झाऱ्याच्या साहाय्याने पाणी द्यावे. गादीवाफ्यावर तयार केलेल्या भाजीपाला पिकांच्या रोपांना ४५ दिवस झाले असल्यास पाऊस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा बघून भाजीपाला पिकांची (वांगी, मिरची, टोमॅटो इ.) पूर्नलागवड करावी. पाऊस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा बघून बियाद्वारे लागवड केल्या जाणाऱ्या भाज्या उदा. भेंडी, कारले, भोपळा, दोडका ईत्यादी भाजीपाला पिकांची लागवड करावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची काढणी करून घ्यावी. भाजीपाला पिकात हूमणीच्या अळया दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मेटाराईझीयम ॲनोसोप्ली या जैविक बूरशीचा ४ किलो (जास्त प्रादुर्भाव असल्यास १० किलो) प्रति एकर जमिनीतून वापर करावा. भाजीपाला पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
फुलशेती	रोपे तयार करणे / पूर्नलागवड / काढणी	पाण्याची उपलब्धता असल्यास फुल पिकाची रोपे तयार करण्यासाठी गादी वाफ्यावर बी टाकावे. फुलपिकाचे बी टाकलेल्या गादी वाफ्यावरील तणांचे नियंत्रण करावे आवश्यकतेनूसार झाऱ्याच्या साहाय्याने पाणी द्यावे. पाउस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा असल्याची खात्री करून फुल पिकाची पूर्नलागवड करावी. काढणीस तयार असलेल्या फुलपिकाची काढणी करून घ्यावी. काढणीस तयार असलेल्या फुलपिकांची काढणी करून घ्यावी.फुल पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
तुती रेशीम उद्योग	----	चिन देशाच्या तुलनेत भारतात वर्षाकाठी रेशीम कोषाची सरासरी निम्मी पिके म्हणजे ४-५ पिके घेतली जातात याउलट चिन देशात वर्षाला कोषाची १० ते १२ पिके घेतली जातात. प्रती एकर प्रती पिक चिन देशात २५० ते ३०० अंडीपूजाचे एक पीक तर भारतात १५५० ते २०० अंडीपूज सरासरी घेतले जातात. जागतीक कच्च्या रेशीम उत्पादनात सातत्याने चिन देश प्रथम क्रमांकावर आहे. भारत दुसऱ्या क्रमांकावर आहे. रेशीम उद्योगात भारत देशात ८.९ दशलक्ष लोकांना रोजगार उपलब्ध होतो तर चिन देशात फक्त १ दशलक्ष लोक हे रेशीम उद्योगाचे कार्य करत आहेत. चिन देशाच्या तुलनेत आपल्या शेतकऱ्यांनी तुती पानाची प्रत आणि रेशीम किटक संगोपन तंत्रज्ञान सुधारणा करणे गरजेचे आहे तरच जागतीक स्पर्धेत राहता येईल.
पशुधन व्यवस्थापन	-----	पावसाळयात पशुचे खाद्य नियोजन व्यवस्थित ठेवावे व जनावरांचे खाद्य स्वच्छ व कोरडे असावे. जनावरांच्या गोठयात जिवजंतूचा प्रादुर्भाव वाढण्याची शक्यता आहे. त्यासाठी वेगवेगळया आजाराच्या विशेष संसर्गजन्य आजार प्रतिबंधक लसीकरण पशुवैद्यकीय अधिकाऱ्याच्या सल्ल्याने वेळेवर करून घ्यावे. पावसाळयामध्ये जनावरांना खाद्यातून ताजा, हिरवा, कोवळा चारा विशेष शेळींना जास्त प्रमाणात देणे टाळावे, कोवळा चाऱ्यास एक तरी उन्हाचा चटका/उन दाखवूनच आहारात देणे गरजेचे आहे. ज्यामूळे अंग विषार, हगवण या आजारांना शेळी, इतर जनावरे बळी पडणार नाहीत.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा

अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२

ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

जालना जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ३०/२०२५ - २०२६ शुक्रवार, दिनांक – ११.०७.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०५ ते ११ जूलै २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १२ ते १६ जुलै, २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
०५/०७	०६/०७	०७/०७	०८/०७	०९/०७	१०/०७	११/०७	दिनांक	१२/०७	१३/०७	१४/०७	१५/०७	१६/०७
							पाऊस (मिमी)	१०.०	८.०	४.०	३.०	४.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	३२.०	३०.०	३१.०	३१.०	३२.०
							किमान तापमान (अं .सें)	२२.०	२३.०	२३.०	२४.०	२४.०
							स./दु. ढग स्थिती (आकाश)	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ
							सकाळची सापेक्ष आर्दता (%)	८७	८६	८६	८५	८५
							दुपारची सापेक्ष आर्दता (%)	५६	५८	६२	६१	५९
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	१२	१७	१८	१५	१३
							स./दु. वाऱ्याची दिशा	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम-नैऋत्य	पश्चिम-नैऋत्य

हवामान सारांश / चेतावनी :
प्रादेशिक हवामान केंद्र , मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार दिनांक ११ व १२ जुलै रोजी जालना जिल्हयात तूरळक ठिकाणी वादळी वारा, मेघगर्जना, वाऱ्याचा वेग अधिक (ताशी ३० ते ४० कि.मी.) राहून हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. जालना जिल्हयात दिनांक १३ ते १५ जूलै दरम्यान आकाश अंशत: ढगाळ ते ढगाळ राहून तूरळक ठिकाणी हलक्या पावसाची शक्यता आहे. जालना जिल्हयात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची तर किमान तापमानात पुढील चार ते पाच दिवसात फारशी तफावत जाणवनार नाही.

सामान्य सल्ला :
विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक ११ ते १७ जुलै, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरी एवढे व दिनांक १८ ते २४ जुलै २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरी एवढा, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.
सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालूकानिहाय छायाचित्रानूसार मराठवाडयात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग कमी झालेला आहे.

संदेश : पेरणी न झालेल्या भागात शेतकरी बांधवांनी पेरणीयोग्य पाऊस (७५ ते १०० मिमी) झाल्यानंतरच खरीप पिकांची बिजप्रक्रिया करूनच पेरणी करावी. सर्वसाधारणपणे १५ जूलै पर्यंत सर्व खरीप पिकांची (मूग, उडीद, भुईमूग व खरीप ज्वारी सोडून) पेरणी करता येते.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
सोयाबीन	उगवण/ वाढीची	पेरणी न केलेल्या भागात पेरणीयोग्य पाऊस (७५-१०० मिमी) झाल्यानंतर बिजप्रक्रिया करूनच सोयाबीन पिकाची पेरणी करावी. सोयाबीन पिकाची पेरणी १५ जुलैपर्यंत करता येते. वेळेवर पेरणी केलेल्या सोयाबीन पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. सोयाबीन पिकात खोड माशी व उंट अळीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी प्रोफेनोफॉस ५० % ४०० मिली किंवा इथिऑन ५० % ६००मिली किंवा थायामिथॉक्झाम १२.६ % + लॅम्बडा सायहॅलोथ्रीन ९.५ % (पूर्वमिश्रित किटकनाशक) ५० मिली किंवा प्रादूर्भाव खूप जास्त असल्यास क्लोरँट्रानिलीप्रोल १८.५ % ६० मिली प्रति एकर यापैकी कुठलेही एक किटकनाशक पाऊसाने उघाड दिल्यास फवारावे. सोयाबीन पिक पेरणी करून २० दिवस झाले असल्यास तणांच्या व्यवस्थापनासाठी इमॅझोमॅक्स ३५ % + इमीझीथीपायर ३५% २ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारवे. सोयाबीन पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
खरीप ज्वारी	वाढीची	खरीप ज्वारी पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. खरीप ज्वारी पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
बाजरी	पेरणी/वाढीची	पेरणी न केलेल्या भागात पेरणीयोग्य पाऊस (७५-१०० मिमी) झाल्यानंतर बिजप्रक्रिया करूनच बाजरी पिकाची पेरणी करावी. बाजरी पिकाची पेरणी ३० जुलैपर्यंत करता येते. बाजरी पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. बाजरी पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
ऊस	वाढीची	उस पिकात पांढरी माशीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी, लिकॅनीसिलियम लिकॅनी या जैविक बुरशीची ४० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. रासायनिक कीटकनाशकामध्ये क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के ३० मिली किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के ३ मिली किंवा ॲसीफेट ७५ % २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे. इमिडाक्लोपीड १७.८% कीटकनाशकासोबत २ टक्के युरिया (२०० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. ऊस पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
हळद	आंतरपीक	हळदीमध्ये आंतरपीके घेताना पहिल्या तीन ते साडेतीन महिन्यापर्यंत काढणी होईल अशा प्रकारची आंतरपीके निवडावीत. यामध्ये पालेभाज्या सारख्या आंतरपिकांचा समावेश असावा. हळद पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
संत्रा/ मोसंबी	जातींची निवड/ वाढीची/ फुलधारणा	मृग बहार संत्रा/मोसंबी बागेत पाण्याचा ताण बसणार नाही याची दक्षत घ्यावी व आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. संत्रा नविन बाग लागवडीसाठी नागपूर संत्रा, किन्नो तर मोसंबी नविन बाग लागवडीसाठी न्यूसेलर, सातगुडी व फुले मोसंबी इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी. अंबे बहार संत्रा/मोसंबी बागेत कीटकनाशकाची फवारणी पावसाची उघाड बघून करावी.
डाळींब	जातींची निवड / फुलोरा, वाढीची	मृग बहार डाळींब बागेत पाण्याचा ताण बसणार नाही याची दक्षत घ्यावी व आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. डाळींब नविन बाग लागवडीसाठी भगवा, फुले भगवा सुपर, गणेश, फुले आरक्ता, इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी.
चिकू	जातींची निवड / वाढीची	चिकू नविन बाग लागवडीसाठी कालीपत्ती, क्रिकेट बॉल इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी. चिकू बागेत आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
भाजीपाला	रोपे तयार करणे / पूर्नलागवड / काढणी	पाण्याची उपलब्धता असल्यास भाजीपाला (वांगी, मिरची, टोमॅटो इत्यादी) पिकाची रोपे तयार करण्यासाठी गादी वाफ्यावर बी टाकावे. भाजीपाल्याचे बी टाकलेल्या गादी वाफ्यावरील तणांचे नियंत्रण करावे आवश्यकतेनूसार झाऱ्याच्या साहाय्याने पाणी द्यावे. गादीवाफ्यावर तयार केलेल्या भाजीपाला पिकांच्या रोपांना ४५ दिवस झाले असल्यास पाऊस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा बघून भाजीपाला पिकांची (वांगी, मिरची, टोमॅटो इ.) पूर्नलागवड करावी. पाऊस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा बघून बियाद्वारे लागवड केल्या जाणाऱ्या भाज्या उदा. भेंडी, कारले, भोपळा, दोडका ईत्यादी भाजीपाला पिकांची लागवड करावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची काढणी करून घ्यावी. भाजीपाला पिकात हूमणीच्या अळया दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मेटाराईझीयम ॲनोसोप्ली या जैविक बूरशीचा ४ किलो (जास्त प्रादुर्भाव असल्यास १० किलो) प्रति एकर जमिनीतून वापर करावा. भाजीपाला पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
फुलशेती	रोपे तयार करणे / पूर्नलागवड / काढणी	पाण्याची उपलब्धता असल्यास फुल पिकाची रोपे तयार करण्यासाठी गादी वाफ्यावर बी टाकावे. फुलपिकाचे बी टाकलेल्या गादी वाफ्यावरील तणांचे नियंत्रण करावे आवश्यकतेनूसार झाऱ्याच्या साहाय्याने पाणी द्यावे. पाउस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा असल्याची खात्री करून फुल पिकाची पूर्नलागवड करावी. काढणीस तयार असलेल्या फुलपिकाची काढणी करून घ्यावी. काढणीस तयार असलेल्या फुलपिकांची काढणी करून घ्यावी.फुल पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
तुती रेशीम उद्योग	----	चिन देशाच्या तुलनेत भारतात वर्षाकाठी रेशीम कोषाची सरासरी निम्मी पिके म्हणजे ४-५ पिके घेतली जातात याउलट चिन देशात वर्षाला कोषाची १० ते १२ पिके घेतली जातात. प्रती एकर प्रती पिक चिन देशात २५० ते ३०० अंडीपूजाचे एक पीक तर भारतात १५५० ते २०० अंडीपूज सरासरी घेतले जातात. जागतीक कच्च्या रेशीम उत्पादनात सातत्याने चिन देश प्रथम क्रमांकावर आहे. भारत दुसऱ्या क्रमांकावर आहे. रेशीम उद्योगात भारत देशात ८.९ दशलक्ष लोकांना रोजगार उपलब्ध होतो तर चिन देशात फक्त १ दशलक्ष लोक हे रेशीम उद्योगाचे कार्य करत आहेत. चिन देशाच्या तुलनेत आपल्या शेतकऱ्यांनी तुती पानाची प्रत आणि रेशीम किटक संगोपन तंत्रज्ञान सुधारणा करणे गरजेचे आहे तरच जागतीक स्पर्धेत राहता येईल.
पशुधन व्यवस्थापन	-----	पावसाळयात पशुचे खाद्य नियोजन व्यवस्थित ठेवावे व जनावरांचे खाद्य स्वच्छ व कोरडे असावे. जनावरांच्या गोठयात जिवजंतूचा प्रादुर्भाव वाढण्याची शक्यता आहे. त्यासाठी वेगवेगळया आजाराच्या विशेष संसर्गजन्य आजार प्रतिबंधक लसीकरण पशुवैद्यकीय अधिकाऱ्याच्या सल्ल्याने वेळेवर करून घ्यावे. पावसाळयामध्ये जनावरांना खाद्यातून ताजा, हिरवा, कोवळा चारा विशेष शेळींना जास्त प्रमाणात देणे टाळावे, कोवळा चाऱ्यास एक तरी उन्हाचा चटका/उन दाखवूनच आहारात देणे गरजेचे आहे. ज्यामूळे अंग विषार, हगवण या आजारांना शेळी, इतर जनावरे बळी पडणार नाहीत.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

लातूर जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ३०/२०२५ - २०२६ शुक्रवार, दिनांक – ११.०७.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०५ ते ११ जूलै २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १२ ते १६ जुलै, २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
०५/०७	०६/०७	०७/०७	०८/०७	०९/०७	१०/०७	११/०७	दिनांक	१२/०७	१३/०७	१४/०७	१५/०७	१६/०७
							पाऊस (मिमी)	४.०	३.०	२.०	२.०	२.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	३१.०	३१.०	३२.०	३२.०	३३.०
							किमान तापमान (अं .सें)	२१.०	२१.०	२२.०	२२.०	२३.०
							स. / दु. ढग स्थिती (आकाश)	पूर्णतः ढगाळ	पूर्णतः ढगाळ	पूर्णतः ढगाळ	पूर्णतः ढगाळ	पूर्णतः ढगाळ
							सकाळची सापेक्ष आर्दता (%)	८१	८२	८२	८१	८१
							दुपारची सापेक्ष आर्दता (%)	६५	६७	६६	६८	६९
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	१५	१९	२०	१९	१६
							स. / दु. वाऱ्याची दिशा	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम-नैऋत्य	पश्चिम-नैऋत्य

हवामान सारांश / चेतावनी :
प्रादेशिक हवामान केंद्र , मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार लातूर जिल्हयात दिनांक १३ ते १५ जूलै दरम्यान आकाश अंशत: ढगाळ ते ढगाळ राहून तूरळक ठिकाणी हलक्या पावसाची शक्यता आहे. लातूर जिल्हयात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची तर किमान तापमानात पुढील चार ते पाच दिवसात फारशी तफावत जाणवनार नाही.

सामान्य सल्ला :
विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक ११ ते १७ जुलै, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरी एवढे व दिनांक १८ ते २४ जुलै २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरी एवढा, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.
सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालूकानिहाय छायाचित्रानूसार मराठवाडयात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग कमी झालेला आहे.

संदेश : पेरणी न झालेल्या भागात शेतकरी बांधवांनी पेरणीयोग्य पाऊस (७५ ते १०० मिमी) झाल्यानंतरच खरीप पिकांची बिजप्रक्रिया करूनच पेरणी करावी. सर्वसाधारणपणे १५ जूलै पर्यंत सर्व खरीप पिकांची (मूग, उडीद, भुईमूग व खरीप ज्वारी सोडून) पेरणी करता येते.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
सोयाबीन	उगवण/ वाढीची	पेरणी न केलेल्या भागात पेरणीयोग्य पाऊस (७५-१०० मिमी) झाल्यानंतर बिजप्रक्रिया करूनच सोयाबीन पिकाची पेरणी करावी. सोयाबीन पिकाची पेरणी १५ जुलैपर्यंत करता येते. वेळेवर पेरणी केलेल्या सोयाबीन पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. सोयाबीन पिकात खोड माशी व उंट अळीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी प्रोफेनोफॉस ५० % ४०० मिली किंवा इथिऑन ५० % ६००मिली किंवा थायामिथॉक्झाम १२.६ % + लॅम्बडा सायहॅलोथ्रीन ९.५ % (पूर्वमिश्रित किटकनाशक) ५० मिली किंवा प्रादूर्भाव खूप जास्त असल्यास क्लोरॅंट्रानिलीप्रोल १८.५ % ६० मिली प्रति एकर यापैकी कुठलेही एक किटकनाशक पाऊसाने उघाड दिल्यास फवारावे. सोयाबीन पिक पेरणी करून २० दिवस झाले असल्यास तणांच्या व्यवस्थापनासाठी इमॅझोमॅक्स ३५ % + इमीझीथीपायर ३५% २ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारवे. सोयाबीन पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
खरीप ज्वारी	वाढीची	खरीप ज्वारी पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. खरीप ज्वारी पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
बाजरी	पेरणी/वाढीची	पेरणी न केलेल्या भागात पेरणीयोग्य पाऊस (७५-१०० मिमी) झाल्यानंतर बिजप्रक्रिया करूनच बाजरी पिकाची पेरणी करावी. बाजरी पिकाची पेरणी ३० जुलैपर्यंत करता येते. बाजरी पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. बाजरी पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
ऊस	वाढीची	उस पिकात पांढरी माशीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी, लिकॅनीसिलियम लिकॅनी या जैविक बुरशीची ४० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. रासायनिक कीटकनाशकामध्ये क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के ३० मिली किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के ३ मिली किंवा ॲसीफेट ७५ % २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे. इमिडाक्लोपीड १७.८% कीटकनाशकासोबत २ टक्के युरिया (२०० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. ऊस पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
हळद	आंतरपीक	हळदीमध्ये आंतरपीके घेताना पहिल्या तीन ते साडेतीन महिन्यापर्यंत काढणी होईल अशा प्रकारची आंतरपीके निवडावीत. यामध्ये पालेभाज्या सारख्या आंतरपिकांचा समावेश असावा. हळद पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
संत्रा/ मोसंबी	जातींची निवड/ वाढीची/ फुलधारणा	मृग बहार संत्रा/मोसंबी बागेत पाण्याचा ताण बसणार नाही याची दक्षत घ्यावी व आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. संत्रा नविन बाग लागवडीसाठी नागपूर संत्रा, किन्नो तर मोसंबी नविन बाग लागवडीसाठी न्यूसेलर, सातगुडी व फुले मोसंबी इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी. अंबे बहार संत्रा/मोसंबी बागेत कीटकनाशकाची फवारणी पावसाची उघाड बघून करावी.
डाळींब	जातींची निवड / फुलोरा, वाढीची	मृग बहार डाळींब बागेत पाण्याचा ताण बसणार नाही याची दक्षत घ्यावी व आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. डाळींब नविन बाग लागवडीसाठी भगवा, फुले भगवा सुपर, गणेश, फुले आरक्ता, इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी.
चिकू	जातींची निवड / वाढीची	चिकू नविन बाग लागवडीसाठी कालीपत्ती, क्रिकेट बॉल इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी. चिकू बागेत आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
भाजीपाला	रोपे तयार करणे / पूर्नलागवड / काढणी	पाण्याची उपलब्धता असल्यास भाजीपाला (वांगी, मिरची, टोमॅटो इत्यादी) पिकाची रोपे तयार करण्यासाठी गादी वाफ्यावर बी टाकावे. भाजीपाल्याचे बी टाकलेल्या गादी वाफ्यावरील तणांचे नियंत्रण करावे आवश्यकतेनूसार झाऱ्याच्या साहाय्याने पाणी द्यावे. गादीवाफ्यावर तयार केलेल्या भाजीपाला पिकांच्या रोपांना ४५ दिवस झाले असल्यास पाऊस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा बघून भाजीपाला पिकांची (वांगी, मिरची, टोमॅटो इ.) पूर्नलागवड करावी. पाऊस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा बघून बियाद्वारे लागवड केल्या जाणाऱ्या भाज्या उदा. भेंडी, कारले, भोपळा, दोडका ईत्यादी भाजीपाला पिकांची लागवड करावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची काढणी करून घ्यावी. भाजीपाला पिकात हूमणीच्या अळया दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मेटाराईझीयम ॲनोसोप्ली या जैविक बूरशीचा ४ किलो (जास्त प्रादुर्भाव असल्यास १० किलो) प्रति एकर जमिनीतून वापर करावा. भाजीपाला पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
फुलशेती	रोपे तयार करणे / पूर्नलागवड / काढणी	पाण्याची उपलब्धता असल्यास फुल पिकाची रोपे तयार करण्यासाठी गादी वाफ्यावर बी टाकावे. फुलपिकाचे बी टाकलेल्या गादी वाफ्यावरील तणांचे नियंत्रण करावे आवश्यकतेनूसार झाऱ्याच्या साहाय्याने पाणी द्यावे. पाउस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा असल्याची खात्री करून फुल पिकाची पूर्नलागवड करावी. काढणीस तयार असलेल्या फुलपिकाची काढणी करून घ्यावी. काढणीस तयार असलेल्या फुलपिकांची काढणी करून घ्यावी.फुल पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
तुती रेशीम उद्योग	----	चिन देशाच्या तुलनेत भारतात वर्षाकाठी रेशीम कोषाची सरासरी निम्मी पिके म्हणजे ४-५ पिके घेतली जातात याउलट चिन देशात वर्षाला कोषाची १० ते १२ पिके घेतली जातात. प्रती एकर प्रती पिक चिन देशात २५० ते ३०० अंडीपूजाचे एक पीक तर भारतात १५५० ते २०० अंडीपूज सरासरी घेतले जातात. जागतीक कच्च्या रेशीम उत्पादनात सातत्याने चिन देश प्रथम क्रमांकावर आहे. भारत दुसऱ्या क्रमांकावर आहे. रेशीम उद्योगात भारत देशात ८.९ दशलक्ष लोकांना रोजगार उपलब्ध होतो तर चिन देशात फक्त १ दशलक्ष लोक हे रेशीम उद्योगाचे कार्य करत आहेत. चिन देशाच्या तुलनेत आपल्या शेतकऱ्यांनी तुती पानाची प्रत आणि रेशीम किटक संगोपन तंत्रज्ञान सुधारणा करणे गरजेचे आहे तरच जागतीक स्पर्धेत राहता येईल.
पशुधन व्यवस्थापन	-----	पावसाळयात पशुचे खाद्य नियोजन व्यवस्थित ठेवावे व जनावरांचे खाद्य स्वच्छ व कोरडे असावे. जनावरांच्या गोठयात जिवजंतूचा प्रादुर्भाव वाढण्याची शक्यता आहे. त्यासाठी वेगवेगळया आजाराच्या विशेष संसर्गजन्य आजार प्रतिबंधक लसीकरण पशुवैद्यकीय अधिकाऱ्याच्या सल्ल्याने वेळेवर करून घ्यावे. पावसाळयामध्ये जनावरांना खाद्यातून ताजा, हिरवा, कोवळा चारा विशेष शेळींना जास्त प्रमाणात देणे टाळावे, कोवळा चाऱ्यास एक तरी उन्हाचा चटका/उन दाखवूनच आहारात देणे गरजेचे आहे. ज्यामूळे अंग विषार, हगवण या आजारांना शेळी, इतर जनावरे बळी पडणार नाहीत.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

नांदेड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ३०/२०२५ - २०२६ शुक्रवार, दिनांक – ११.०७.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०५ ते ११ जूलै २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १२ ते १६ जुलै, २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
०५/०७	०६/०७	०७/०७	०८/०७	०९/०७	१०/०७	११/०७	दिनांक	१२/०७	१३/०७	१४/०७	१५/०७	१६/०७
							पाऊस (मिमी)	८.०	३.०	२.०	२.०	२.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	३०.०	३१.०	३१.०	३२.०	३३.०
							किमान तापमान (अं .सें)	२२.०	२२.०	२३.०	२३.०	२४.०
							स. / दु. ढग स्थिती (आकाश)	पूर्णतः ढगाळ	पूर्णतः ढगाळ	पूर्णतः ढगाळ	पूर्णतः ढगाळ	पूर्णतः ढगाळ
							सकाळची सापेक्ष आर्दता (%)	९०	९२	९२	९०	९१
							दुपारची सापेक्ष आर्दता (%)	८६	८६	८३	८२	८१
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	१२	१७	१७	१७	१३
							स. / दु. वाऱ्याची दिशा	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम-नैऋत्य

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र , मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार नांदेड जिल्हयात दिनांक १३ ते १५ जूलै दरम्यान आकाश अंशतः ढगाळ ते ढगाळ राहून तूरळक ठिकाणी हलक्या पावसाची शक्यता आहे. नांदेड जिल्हयात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची तर किमान तापमानात पुढील चार ते पाच दिवसात फारशी तफावत जाणवनार नाही.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक ११ ते १७ जुलै, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरी एवढे व दिनांक १८ ते २४ जुलै २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरी एवढा, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.

सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालूकानिहाय छायाचित्रानूसार मराठवाडयात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग कमी झालेला आहे.

संदेश : पेरणी न झालेल्या भागात शेतकरी बांधवांनी पेरणीयोग्य पाऊस (७५ ते १०० मिमी) झाल्यानंतरच खरीप पिकांची बिजप्रक्रिया करूनच पेरणी करावी. सर्वसाधारणपणे १५ जूलै पर्यंत सर्व खरीप पिकांची (मूग, उडीद, भुईमूग व खरीप ज्वारी सोडून) पेरणी करता येते.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
सोयाबीन	उगवण/ वाढीची	पेरणी न केलेल्या भागात पेरणीयोग्य पाऊस (७५-१०० मिमी) झाल्यानंतर बिजप्रक्रिया करूनच सोयाबीन पिकाची पेरणी करावी. सोयाबीन पिकाची पेरणी १५ जुलैपर्यंत करता येते. वेळेवर पेरणी केलेल्या सोयाबीन पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. सोयाबीन पिकात खोड माशी व उंट अळीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी प्रोफेनोफॉस ५०% ४०० मिली किंवा इथिऑन ५०% ६००मिली किंवा थायामिथॉक्झाम १२.६% + लॅम्बडा सायहॅलोथ्रीन ९.५% (पूर्वमिश्रित किटकनाशक) ५० मिली किंवा प्रादूर्भाव खूप जास्त असल्यास क्लोरॅंट्रानिलीप्रोल १८.५ % ६० मिली प्रति एकर यापैकी कुठलेही एक किटकनाशक पाऊसाने उघाड दिल्यास फवारावे. सोयाबीन पिक पेरणी करून २० दिवस झाले असल्यास तणांच्या व्यवस्थापनासाठी इमॅझोमॅक्स ३५% + इमीझीथीपायर ३५% २ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारवे. सोयाबीन पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
खरीप ज्वारी	वाढीची	खरीप ज्वारी पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. खरीप ज्वारी पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
बाजरी	पेरणी/वाढीची	पेरणी न केलेल्या भागात पेरणीयोग्य पाऊस (७५-१०० मिमी) झाल्यानंतर बिजप्रक्रिया करूनच बाजरी पिकाची पेरणी करावी. बाजरी पिकाची पेरणी ३० जुलैपर्यंत करता येते. बाजरी पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. बाजरी पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
ऊस	वाढीची	उस पिकात पांढरी माशीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी, लिकॅनीसिलियम लिकॅनी या जैविक बुरशीची ४० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. रासायनिक कीटकनाशकामध्ये क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के ३० मिली किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के ३ मिली किंवा ॲसीफेट ७५ % २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे. इमिडाक्लोपीड १७.८% कीटकनाशकासोबत २ टक्के युरिया (२०० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. ऊस पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
हळद	आंतरपीक	हळदीमध्ये आंतरपीके घेताना पहिल्या तीन ते साडेतीन महिन्यापर्यंत काढणी होईल अशा प्रकारची आंतरपीके निवडावीत. यामध्ये पालेभाज्या सारख्या आंतरपिकांचा समावेश असावा. हळद पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
संत्रा/ मोसंबी	जातींची निवड/ वाढीची/ फुलधारणा	मृग बहार संत्रा/मोसंबी बागेत पाण्याचा ताण बसणार नाही याची दक्षत घ्यावी व आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. संत्रा नविन बाग लागवडीसाठी नागपूर संत्रा, किन्नो तर मोसंबी नविन बाग लागवडीसाठी न्यूसेलर, सातगुडी व फुले मोसंबी इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी. अंबे बहार संत्रा/मोसंबी बागेत कीटकनाशकाची फवारणी पावसाची उघाड बघून करावी.
डाळींब	जातींची निवड / फुलोरा, वाढीची	मृग बहार डाळींब बागेत पाण्याचा ताण बसणार नाही याची दक्षत घ्यावी व आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. डाळींब नविन बाग लागवडीसाठी भगवा, फुले भगवा सुपर, गणेश, फुले आरक्ता, इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी.
चिकू	जातींची निवड / वाढीची	चिकू नविन बाग लागवडीसाठी कालीपत्ती, क्रिकेट बॉल इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी. चिकू बागेत आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
भाजीपाला	रोपे तयार करणे / पूर्नलागवड / काढणी	पाण्याची उपलब्धता असल्यास भाजीपाला (वांगी, मिरची, टोमॅटो इत्यादी) पिकाची रोपे तयार करण्यासाठी गादी वाफ्यावर बी टाकावे. भाजीपाल्याचे बी टाकलेल्या गादी वाफ्यावरील तणांचे नियंत्रण करावे आवश्यकतेनूसार झाऱ्याच्या साहाय्याने पाणी द्यावे. गादीवाफ्यावर तयार केलेल्या भाजीपाला पिकांच्या रोपांना ४५ दिवस झाले असल्यास पाऊस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा बघून भाजीपाला पिकांची (वांगी, मिरची, टोमॅटो इ.) पूर्नलागवड करावी. पाऊस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा बघून बियाद्वारे लागवड केल्या जाणाऱ्या भाज्या उदा. भेंडी, कारले, भोपळा, दोडका ईत्यादी भाजीपाला पिकांची लागवड करावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची काढणी करून घ्यावी. भाजीपाला पिकात हूमणीच्या अळया दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मेटाराईझीयम ॲनोसोप्ली या जैविक बूरशीचा ४ किलो (जास्त प्रादुर्भाव असल्यास १० किलो) प्रति एकर जमिनीतून वापर करावा. भाजीपाला पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
फुलशेती	रोपे तयार करणे / पूर्नलागवड / काढणी	पाण्याची उपलब्धता असल्यास फुल पिकाची रोपे तयार करण्यासाठी गादी वाफ्यावर बी टाकावे. फुलपिकाचे बी टाकलेल्या गादी वाफ्यावरील तणांचे नियंत्रण करावे आवश्यकतेनूसार झाऱ्याच्या साहाय्याने पाणी द्यावे. पाउस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा असल्याची खात्री करून फुल पिकाची पूर्नलागवड करावी. काढणीस तयार असलेल्या फुलपिकाची काढणी करून घ्यावी. काढणीस तयार असलेल्या फुलपिकांची काढणी करून घ्यावी.फुल पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
तुती रेशीम उद्योग	----	चिन देशाच्या तुलनेत भारतात वर्षाकाठी रेशीम कोषाची सरासरी निम्मी पिके म्हणजे ४-५ पिके घेतली जातात याउलट चिन देशात वर्षाला कोषाची १० ते १२ पिके घेतली जातात. प्रती एकर प्रती पिक चिन देशात २५० ते ३०० अंडीपूजाचे एक पीक तर भारतात १५५० ते २०० अंडीपूज सरासरी घेतले जातात. जागतीक कच्च्या रेशीम उत्पादनात सातत्याने चिन देश प्रथम क्रमांकावर आहे. भारत दुसऱ्या क्रमांकावर आहे. रेशीम उद्योगात भारत देशात ८.९ दशलक्ष लोकांना रोजगार उपलब्ध होतो तर चिन देशात फक्त १ दशलक्ष लोक हे रेशीम उद्योगाचे कार्य करत आहेत. चिन देशाच्या तुलनेत आपल्या शेतकऱ्यांनी तुती पानाची प्रत आणि रेशीम किटक संगोपन तंत्रज्ञान सुधारणा करणे गरजेचे आहे तरच जागतीक स्पर्धेत राहता येईल.
पशुधन व्यवस्थापन	-----	पावसाळयात पशुचे खाद्य नियोजन व्यवस्थित ठेवावे व जनावरांचे खाद्य स्वच्छ व कोरडे असावे. जनावरांच्या गोठयात जिवजंतूचा प्रादुर्भाव वाढण्याची शक्यता आहे. त्यासाठी वेगवेगळया आजाराच्या विशेष संसर्गजन्य आजार प्रतिबंधक लसीकरण पशुवैद्यकीय अधिकाऱ्याच्या सल्ल्याने वेळेवर करून घ्यावे. पावसाळयामध्ये जनावरांना खाद्यातून ताजा, हिरवा, कोवळा चारा विशेष शेळींना जास्त प्रमाणात देणे टाळावे, कोवळा चाऱ्यास एक तरी उन्हाचा चटका/उन दाखवूनच आहारात देणे गरजेचे आहे. ज्यामूळे अंग विषार, हगवण या आजारांना शेळी, इतर जनावरे बळी पडणार नाहीत.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२

ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

परभणी जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ३०/२०२५ - २०२६ शुक्रवार, दिनांक – ११.०७.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०५ ते ११ जूलै २०२५)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक १२ ते १६ जुलै, २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
०५/०७	०६/०७	०७/०७	०८/०७	०९/०७	१०/०७	११/०७	दिनांक		१२/०७	१३/०७	१४/०७	१५/०७	१६/०७
०.०	०.०	३.१	४.१	०.४	०.९	२.०	पाऊस (मिमी)		९.०	५.०	३.०	२.०	३.०
३२.५	३१.७	२६.५	२८.४	२७.५	३१.०		कमाल तापमान (अं .सें)		३१.०	३१.०	३२.०	३२.०	३२.०
२३.०	२३.२	२२.४	२२.२	२३.०	२३.०	२३.१	किमान तापमान (अं .सें)		२३.०	२३.०	२४.०	२४.०	२४.०
ढगाळ	ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	अंशत: ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	अंशत: ढगाळ	स.	ढग स्थिती (आकाश)	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ
अंशत: ढगाळ	ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	अंशत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ		दु.						
८०	७९	९५	९३	९०	९३	८८	सकाळची सापेक्ष आर्दता (%)		९०	९३	९४	९२	९३
५१	५७	८४	७२	८१	७१		दुपारची सापेक्ष आर्दता (%)		८६	८६	८५	८३	८२
६.५	६.५	५.९	४.४	४.६	३.३	२.८	वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)		१३	१७	१८	१७	१४
पश्चिम-नैऋत्य	शांत	पश्चिम-वायव्य	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम-वायव्य	पश्चिम-वायव्य	स.	वाऱ्याची दिशा	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम-नैऋत्य
पश्चिम-नैऋत्य	पश्चिम-नैऋत्य	पश्चिम-नैऋत्य	पश्चिम-नैऋत्य	पश्चिम-वायव्य	उत्तर-ईशान्य		दु.						

पाऊस (मिमी) मागील आठवड्यातील	पाऊस (मिमी) ०१/०१/२०२५ पासुन आजपर्यंत	पाऊस (मिमी) ०१/०६/२०२५ पासुन आजपर्यंत
१०.५	२५९.०	१३९.३

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार दिनांक ११ जुलै रोजी परभणी जिल्हयात तूरळक ठिकाणी वादळी वारा, मेघगर्जना, वाऱ्याचा वेग अधिक (ताशी ३० ते ४० कि.मी.) राहून हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. परभणी जिल्हयात दिनांक १३ ते १५ जूलै दरम्यान आकाश अंशत: ढगाळ ते ढगाळ राहून तूरळक ठिकाणी हलक्या पावसाची शक्यता आहे. परभणी जिल्हयात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची तर किमान तापमानात पुढील चार ते पाच दिवसात फारशी तफावत जाणवनार नाही.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक ११ ते १७ जुलै, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीएवढे व दिनांक १८ ते २४ जुलै २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीएवढा, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.

सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालूकानिहाय छायाचित्रानूसार मराठवाडयात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग कमी झालेला आहे.

संदेश : पेरणी न झालेल्या भागात शेतकरी बांधवांनी पेरणीयोग्य पाऊस (७५ ते १०० मिमी) झाल्यानंतरच खरीप पिकांची बिजप्रक्रिया करूनच पेरणी करावी. सर्वसाधारणपणे १५ जूलै पर्यंत सर्व खरीप पिकांची (मूग, उडीद, भुईमूग व खरीप ज्वारी सोडून) पेरणी करता येते.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
सोयाबीन	उगवण/ वाढीची	पेरणी न केलेल्या भागात पेरणीयोग्य पाऊस (७५-१०० मिमी) झाल्यानंतर बिजप्रक्रिया करूनच सोयाबीन पिकाची पेरणी करावी. सोयाबीन पिकाची पेरणी १५ जुलैपर्यंत करता येते. वेळेवर पेरणी केलेल्या सोयाबीन पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. सोयाबीन पिकात खोड माशी व उंट अळीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी प्रोफेनोफॉस ५०% ४०० मिली किंवा इथिऑन ५० % ६००मिली किंवा थायामिथॉक्झाम १२.६ % + लॅम्बडा सायहॅलोथ्रीन ९.५ % (पूर्वमिश्रित किटकनाशक) ५० मिली किंवा प्रादूर्भाव खूप जास्त असल्यास क्लोरॅंट्रानिलीप्रोल १८.५ % ६० मिली प्रति एकर यापैकी कुठलेही एक किटकनाशक पाऊसाने उघाड दिल्यास फवारावे. सोयाबीन पिक पेरणी करून २० दिवस झाले असल्यास तणांच्या व्यवस्थापनासाठी इमॅझेमॅक्स ३५ % + इमीझीथीपायर ३५ % २ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारवे. सोयाबीन पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
खरीप ज्वारी	वाढीची	खरीप ज्वारी पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. खरीप ज्वारी पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
बाजरी	पेरणी/वाढीची	पेरणी न केलेल्या भागात पेरणीयोग्य पाऊस (७५-१०० मिमी) झाल्यानंतर बिजप्रक्रिया करूनच बाजरी पिकाची पेरणी करावी . बाजरी पिकाची पेरणी ३० जुलैपर्यंत करता येते. बाजरी पिकात अंतरमशागतीची कामे करून पिक तण विरहीत ठेवावे. बाजरी पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
ऊस	वाढीची	उस पिकात पांढरी माशीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी, लिकॅनीसिलियम लिकॅनी या जैविक बुरशीची ४० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. रासायनिक कीटकनाशकामध्ये क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के ३० मिली किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के ३ मिली किंवा ॲसीफेट ७५ % २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे. इमिडाक्लोपीड १७.८% कीटकनाशकासोबत २ टक्के युरिया (२०० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. ऊस पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
हळद	आंतरपीक	हळदीमध्ये आंतरपीके घेताना पहिल्या तीन ते साडेतीन महिन्यापर्यंत काढणी होईल अशा प्रकारची आंतरपीके निवडावीत. यामध्ये पालेभाज्या सारख्या आंतरपिकांचा समावेश असावा. हळद पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
संत्रा/ मोसंबी	जातींची निवड/ वाढीची/ फुलधारणा	मृग बहार संत्रा/मोसंबी बागेत पाण्याचा ताण बसणार नाही याची दक्षत घ्यावी व आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. संत्रा नविन बाग लागवडीसाठी नागपूर संत्रा, किन्नो तर मोसंबी नविन बाग लागवडीसाठी न्यूसेलर, सातगुडी व फुले मोसंबी इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी. अंबे बहार संत्रा/मोसंबी बागेत कीटकनाशकाची फवारणी पावसाची उघाड बघून करावी.
डाळींब	जातींची निवड / फुलोरा, वाढीची	मृग बहार डाळींब बागेत पाण्याचा ताण बसणार नाही याची दक्षत घ्यावी व आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. डाळींब नविन बाग लागवडीसाठी भगवा, फुले भगवा सुपर, गणेश, फुले आरक्ता, इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी.
चिकू	जातींची निवड / वाढीची	चिकू नविन बाग लागवडीसाठी कालीपत्ती, क्रिकेट बॉल इत्यादी जातींची निवड करावी. लागवडीसाठी शासकीय नोंदणीकृत रोपवाटीकेतूनच रोपांची खरेदी करावी. चिकू बागेत आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
भाजीपाला	रोपे तयार करणे / पूर्नलागवड / काढणी	पाण्याची उपलब्धता असल्यास भाजीपाला (वांगी, मिरची, टोमॅटो इत्यादी) पिकाची रोपे तयार करण्यासाठी गादी वाफ्यावर बी टाकावे. भाजीपाल्याचे बी टाकलेल्या गादी वाफ्यावरील तणांचे नियंत्रण करावे आवश्यकतेनूसार झाऱ्याच्या साहाय्याने पाणी द्यावे. गादीवाफ्यावर तयार केलेल्या भाजीपाला पिकांच्या रोपांना ४५ दिवस झाले असल्यास पाऊस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा बघून भाजीपाला पिकांची (वांगी, मिरची, टोमॅटो इ.) पूर्नलागवड करावी. पाऊस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा बघून बियाद्वारे लागवड केल्या जाणाऱ्या भाज्या उदा. भेंडी, कारले, भोपळा, दोडका ईत्यादी भाजीपाला पिकांची लागवड करावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची काढणी करून घ्यावी. भाजीपाला पिकात हूमणीच्या अळया दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मेटाराईझीयम ॲनोसोप्ली या जैविक बूरशीचा ४ किलो (जास्त प्रादुर्भाव असल्यास १० किलो) प्रति एकर जमिनीतून वापर करावा. भाजीपाला पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
फुलशेती	रोपे तयार करणे / पूर्नलागवड / काढणी	पाण्याची उपलब्धता असल्यास फुल पिकाची रोपे तयार करण्यासाठी गादी वाफ्यावर बी टाकावे. फुलपिकाचे बी टाकलेल्या गादी वाफ्यावरील तणांचे नियंत्रण करावे आवश्यकतेनूसार झाऱ्याच्या साहाय्याने पाणी द्यावे. पाउस झालेल्या ठिकाणी जमिनीत ओलावा असल्याची खात्री करून फुल पिकाची पूर्नलागवड करावी. काढणीस तयार असलेल्या फुलपिकाची काढणी करून घ्यावी. काढणीस तयार असलेल्याव फुलपिकांची काढणी करून घ्यावी.फुल पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास उपलब्धतेनूसार पाणी द्यावे.
तुती रेशीम उद्योग	----	चिन देशाच्या तुलनेत भारतात वर्षाकाठी रेशीम कोषाची सरासरी निम्मी पिके म्हणजे ४-५ पिके घेतली जातात याउलट चिन देशात वर्षाला कोषाची १० ते १२ पिके घेतली जातात. प्रती एकर प्रती पिक चिन देशात २५० ते ३०० अंडीपूजाचे एक पीक तर भारतात १५५० ते २०० अंडीपूज सरासरी घेतले जातात. जागतीक कच्च्या रेशीम उत्पादनात सातत्याने चिन देश प्रथम क्रमांकावर आहे. भारत दुसऱ्या क्रमांकावर आहे. रेशीम उद्योगात भारत देशात ८.९ दशलक्ष लोकांना रोजगार उपलब्ध होतो तर चिन देशात फक्त १ दशलक्ष लोक हे रेशीम उद्योगाचे कार्य करत आहेत. चिन देशाच्या तुलनेत आपल्या शेतकऱ्यांनी तुती पानाची प्रत आणि रेशीम किटक संगोपन तंत्रज्ञान सुधारणा करणे गरजेचे आहे तरच जागतीक स्पर्धेत राहता येईल.
पशुधन व्यवस्थापन	-----	पावसाळयात पशुचे खाद्य नियोजन व्यवस्थित ठेवावे व जनावरांचे खाद्य स्वच्छ व कोरडे असावे. जनावरांच्या गोठयात जिवजंतूचा प्रादुर्भाव वाढण्याची शक्यता आहे. त्यासाठी वेगवेगळया आजाराच्या विशेष संसर्गजन्य आजार प्रतिबंधक लसीकरण पशुवैद्यकीय अधिकाऱ्याच्या सल्ल्याने वेळेवर करून घ्यावे. पावसाळयामध्ये जनावरांना खाद्यातून ताजा, हिरवा, कोवळा चारा विशेष शेळींना जास्त प्रमाणात देणे टाळावे, कोवळा चाऱ्यास एक तरी उन्हाचा चटका/उन दाखवूनच आहारात देणे गरजेचे आहे. ज्यामूळे अंग विषार, हगवण या आजारांना शेळी, इतर जनावरे बळी पडणार नाहीत.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी